

Genesis 4:1-5a

1 Adams huwelijk 2 Abels offer 3 Gods scheidslijn

Gemeente,

De schepping en de zondeval staan beschreven in Genesis 1 tot 3. En dat eindigt ermee dat Adam en Eva weggejaagd worden uit het paradijs. God dreef hen Zelf weg uit de hof van Eden. Dat is straf, straf op de zondeval. En tegelijk: genade. Het leven gaat verder. Want Adam en Eva hebben de dood verdiend. Terstond. God wil de zonde straffen en met tijdelijke en eeuwige straffen hoorden we zondagavond. Maar God had beloofd de komst van de Messias. En daarom gaat het leven door. Op de bodem van Gods goedertierenheid leven Adam en Eva verder. Leven wij verder. Wat een wonder: ik ben, ik leef, ik leef nog. Ook na de zondeval. Ik leef nog, want het zal niet zo blijven. Dat maakt ons even teer en kostbaar, dankbaar en kostbaar.

1 Adams huwelijk

Het leven gaat door en Adam bekende Eva, zijn vrouw en zij werd zwanger. Bekennen moet dus betekenen: geslachtsgemeenschap hebben. Alleen noemt de Bijbel dat hier: bekennen. Letterlijk: kennen. In de zin van: alles van iemand weten. Dus: met hem omgaan van hart tot hart. Zodat je iemand kent in gevoelens en gedachten. En dan betekent het ook: zich bekommeren om, zorg dragen voor. Dat iemand je ter harte gaat. En in het verlengde daarvan ligt dus: geslachtsgemeenschap hebben. We zagen al dat dat verbonden is aan het huwelijk: want de mens zal zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aankleven en in die bedding tot één vlees zijn. Maar nu krijgen we aangereikt: geslachtsgemeenschap is de meest ultieme vorm van elkaar kennen. Als je iemand kent, je om iemand bekommert, zorg draagt voor iemand. Met iemand die je niet kent, voor wie geen zorg draagt hoor je geen geslachtsgemeenschap te hebben. Dat kan zelfs nog binnen het huwelijk een probleem zijn. Als je elkaar nauwelijks kent, langs elkaar heenleeft. Als je als man geen zorg draagt voor je vrouw in alle opzichten, hoe kun je dan geslachtsgemeenschap hebben? Dan is de basis weg, de ondergrond weg. Het is de bloem op de stengel van het kennen en je laten kennen. Zo door God bedoeld.

Eva wordt zwanger en krijgt een zoon: Kain. Letterlijk: Gekregen! En daarmee bedoeld ze ten eerste te zeggen: gekregen van de HEERE. Met behulp van de HEERE. Hij schonk het nieuwe leven in de moederschoot en Hij droeg me door de bevalling heen. Alleen met Zijn hulp is het goed gegaan. Mooi als dat op onze geboortekaartjes ook spreekt. Dankzij God, met dank aan God is geboren. En ook met behulp van God ter wereld gebracht. Want een bevalling is voor de moeder een

reis langs de rand van de dood. Er hoeft maar iets, iets mis te gaan, en een moeder overleeft het niet. Echt te danken aan de Heere. Mooie formulering nog steeds: de HEERE, Die leven gaf, het kind en leven spaarde, de moeder.

Ten tweede bracht Eva daarmee onder woorden dat ze wel wat in dit kind zag: ik heb iets van de HEERE gekregen: een man! Wat een wolk van een kerel. Grote jongen, blakend van gezondheid. Dat blijkt ook straks wel, want hij wordt landbouwer. In die tijd zonder machines en materialen, bewerker van de grond. Met zijn blote handen zwoegend en werkend. Een man. Misschien, misschien heeft Eva zelfs wel gedacht: dit is de Man, de beloofde. Het vrouwenzaad..... Dan krijgt ze nog een kind, een tweeling, of na een nieuwe zwangerschap, dat is niet duidelijk, en ook die krijgt een naam: Abel. Dat betekent: nietigheidje, poppie. Schrieleke, kleintje. In Prediker is dit het woord voor: ijdelheid. Stelt niks voor. Op zich blijkt dat ook wel, hij wordt schaapherder: niet het woeste werken in de grond, maar het zorgen voor de schapen. Van Kain verwachten ze veel, van Abel niet. In het licht van wat er later gebeurd is, zeg je: wat hebben ze zich vergist, verkeken. Wat een verduisterd verstand. Voor de zondeval hebben ze dieren een naam gegeven en dat was trefzeker en passend. Na de zondeval geven ze hun eigen kinderen namen en ze zitten er schromelijk naast. Ze letten alleen op het uiterlijk. Op de lichaamsbouw. Op wat voor ogen is. Op het aardse. Maar het gaat zo vaak anders. Juist dat gehandicapte kindje, dat kind met syndroom van Down geeft zoveel vreugde in de Heere, en dat kind dat zo goed mee kan, dat zo uitblinkt in studie of in sport, dat wordt een kruis van verdriet omdat het God verlaat. Je kan er zo naast zitten. Blij zijn met wat verdriet geeft, en waar je verdriet over had, wordt door God verkoren om het sterke te beschamen. En je kunt je ook zo vergissen: dat kind dat zo vroom lijkt als kind, dat geeft overal de brui aan en het verlaat God en Kerk. En dat kind waar je zo bezorgd over was, keert weder en wordt door God getrokken. Als wij afgaan op wat voor ogen is....., op wat wij zien..... Er iets veel beters en onbedrieglijkers: Zijn verbond en belofte. Voor elk van onze kinderen. Dat bedriegt nooit. Dat is de vaste grond van alle gebeden. Voor elk kind gelijk en gericht op wat er echt toe doet.

En ze hebben Kain en Abel opgevoed. Dat blijkt als ze straks offers brengen. Dat hebben ze geleerd en gezien van hun ouders: van wie anders? Adam en Eva hebben het doorgegeven. God heeft gezegd: er zal iemand komen Die zal de kop van de slang vermorzelen. Die zal de satan verslaan en ons verlossen. En dat konden ze natuurlijk alleen vertellen in nauw verband met hu eigen leven. Waarom is de duivel dan binnengekomen in de wereld, waarom zijn we niet meer in het paradijs, waarom moet er een Verlosser komen? Ja, jongens, dat kwam zo: je moeder was op een dag in de hof van Eden. Er kwam en sprak een slang.

Ze konden dat niet anders vertellen dan verweven met hun eigen leven. Zou dat niet heel belangrijk zijn? Je kunt een heel betoog houden tegen je kinderen, jong of oud, dogmatisch precies goed, maar als dat een verhaal is op afstand..... Als het met je eigen leven verweven is, daaruit opkomt. Hoe je zelf in je zonden bent en de belofte van de Heere ontvangen hebt, zou het dan niet veel meer spreken? O, dat praten waarbij jezelf buiten schot blijft. In gezin, opvoeding, onderwijs en gemeente.

2 Abels offer

Kain en Abel nemen over wat ze hun ouders zo vaak hadden zien doen: offeren. Het seizoen is ten einde en ze bouwen allebei een altaar om de Heere een dankoffer te brengen, letterlijk een geschenk, voor de opbrengst. Kain van de oogst en Abel van zijn vee. Een dankoffer. Zoals wij doen als wij Psalmen zingen in de kerk en thuis. God danken voor Zijn goedheid. Als wij onze gaven geven in de collecte of de vrijwillige bijdrage. Als wij Hem dienen in de gemeente en in ons leven. Dankoffers voor de Heere. Hopelijk hebben we dat ook van onze ouders gezien en volgen we hen daarin na. En zijn we weer ouders of ouderen bij wie jongeren dat zien en na kunnen volgen. Geven aan en voor de Heere. Geld, ook dat, de dankoffers van lippen die Zijn Naam belijden, levens die in Zijn dienst staan.

Nu weten uit Hebreëen 11 dat Abel dit deed door het geloof. Door het geloof heeft Abel God een meerdere offerande gebracht dan Kain. Abel bracht zijn dankoffer door het geloof. En dat blijkt het beslissende te zijn. Dus ook als wij geven voor de kerk, zingen met onze mond, dienen met ons leven: is het door het geloof? Wat is dat? Wat was dat geloof van Abel? Wel, geloof ziet Gods goedheid in de belofte in Christus. Geloof ziet Gods goedheid. Calvijn zegt en begint zijn omschrijving van geloof: Geloof is een zekere kennis van Gods welwillendheid jegens ons. Een zekere, vaste, kennis van Gods welwillendheid. En hoe kwam Abel aan die kennis? Dat kan alleen geweest zijn uit de ene belofte die er toen al was: Genesis 3 vers 15 Ik zal vijandschap zetten. De ondergang van de satan was voorzeggd. De vijand, de mensenmoorder van de beginnen zou God verslaan. Om de mens te redden, om zondaren te verlossen. God had beloofd: dat ga Ik doen. Zondaren redden uit satans macht. Zondaren die zich in satans macht geworpen hebben. Zondaren die de dood verdiend hebben. Die in hun geweten voelen dat zij gezondigd hebben en straf verdienen. God zal verlossen. Dat heeft Hij beloofd. En Hij zal dat doen in Iemand Die daarvoor lijden zal, Wiens hielen vermorzeld zullen worden in die strijd. In Jezus Christus, Die gehoorzaam zal zijn tot de dood de dood aan het kruis, Die dragen zal de schuld en straf, de last van onze zonden en de toorn Gods. In Jezus is God welwillend jegens zondaren. In Jezus heeft en geeft God vrede met Hem en eeuwig leven.

Kijk, en nu zag Abel dit van verre, of misschien beter wazig, als door matglas. De precieze invulling ervan kon hij niet zien. Dat was wazig, onscherp. Maar wij kunnen dat zien in helderheid. God is in Christus gewillig zondaren te redden: verlossen uit satans macht en vrede te geven met Hem. Het geloof ziet Gods goedheid in Zijn belofte in Christus. Dat geloof had Abel. Dat geloof, hebt u het, hebt jij het?

Dat wordt misschien nog wat helderder als we het afzetten tegen wat het niet is. Aan de ene kant staat geloof in Gods goedheid in Christus tegenover geloof dat zegt: het zal wel goed zijn, ik maak me nergens zorgen over. Het geloof van een zwijgend geweten. Een geweten dat nooit heeft gesproken van oordeel en straf, een geweten dat nooit heeft aangeklaagd en beschuldigd, dat nooit heeft benauwd en geklemd. En we denken, geloof kun je het niet noemen, dat het wel goed zit. Ons geweten is nooit opengelegd en gaan spreken.

Aan de andere kant staat geloof tegenover: onrust en onzekerheid. Het geweten spreekt en blijft spreken. En dat is het enige. En dat geeft soms een beetje hoop, als het geweten iets rustig is, en soms angst als het geweten opspeelt. En vooral: onzekerheid: zou God mij goed gezind zijn of niet? Mijn geweten houdt mij in constante twijfel.

Wat is geloof? Geloof is een getroost geweten. Een geweten dat aanklaagt. Dat ik tegen al Gods geboden heb gezondigd, en er geen van heb gehouden, nog steeds tot alle boosheid geneigd ben. Het geweten spreekt, beschuldigt, klaagt aan. Maar het geweten is getroost door de belofte Gods, dat Hij in Christus Zijn gehoorzaamheid, gerechtigheid en heiligheid mij aanbiedt. Dat Hij goedwillend is in Christus. Dat belooft Hij. En in Christus ziet Hij mij aan volkomen gehoorzaam, verzoend en heilig. Alleen Gods belofte in Christus troost mijn geweten. Maar dan ook helemaal en volkomen. Telkens als het spreekt, is daar de belofte Gods in Christus. Hij, Hij, Hij. En deze belofte wordt ons verkondigd: in Christus is er gehoorzaamheid, gerechtigheid en heiligheid te vinden. Vrede met God. En welke gewetens bloeden? Zijn zo gewond dat alleen God in Christus ze stillen kan? Gewetens, niet te stillen doordat ik het goedmaak, of iets extra doe, gewetens, niet te stillen door er maar wat tijd overheen te laten gaan, door er niet aan te denken. Gewetens, zo opengereten door God, dat alleen Christus helpt. Alleen Zijn werk helpt en geeft rust. Eens en telkens weer.

Door het geloof. Abel had dat. U, jij? Door dat geloof naderde Abel tot God in dankbaarheid, in vrijmoedigheid. Hij wist zich door God aanvaard. Dat God welwillend jegens hem was, ondanks alle stemmen van zijn geweten. Zo naderde hij tot God. Om te offeren, dankbaar en vertrouwend. Abel legt zijn dankoffer op Christus en Zijn offer. En zo offert hij: dankbaar, te mogen naderen. Door het geloof. Dat kan

aangevochten zijn, bestreden, jazeker, als je geweten opspeelt, wakker gemaakt is, je zonden aanwijst, als je geweten aanklaagt en beschuldigt, maar: de belofte zegt: in Christus is er een welwillend God. Een God van goedheid en ontfermen. En het drijft je steeds meer uit naar Christus. En door dat geloof nader je tot God en behaag je Hem.

Want dat is de keerzijde: zonder geloof is het onmogelijk God te behagen. Zonder geloof. En ergens staat: al wat niet uit het geloof is, is zonde. Alleen dit geloof maakt dat ik tot God naderen kan en zonder dit geloof kan ik God niet behagen, kan ik niet tot Hem naderen. Kan ik hard psalmen zingen en goed meedoen in de kerkdienst, kan ik veel geven in de collecte en aan de vrijwillige bijdrage, kan ik veel doen in dienst van de gemeente en de kerk. Maar ik behaag God niet. Nergens mee. Want er is geen geloof. En dus ook geen liefde tot God. En dat behaagt God niet. Logisch: je kunt als man veel doen voor je vrouw, geld geven, afwassen, stofzuigen, kleren kopen, maar als je geen liefde hebt, het niet uit liefde doet, dan is het waardeloos. Dan zou ze zeggen: ik wou dat je eens wat minder deed, maar dan uit liefde. Zonder geloof en liefde onmogelijk God te behagen. Hoe mooi en veel ik ook doe. Wat dan? Nog meer doen? Nog meer tijd besteden, geld geven? Nee, dat helpt niet, behaagt niet. Niks meer doen, ermee stoppen, moedeloos? Alsof dat wel God behagen zal. Wat dan? Roepen. Smeken, bidden. HEERE, ik kan U niet behagen, en dat lukt me ooit, help. Wees mij genadig in Jezus Christus. Als mens die U nooit behagen kan, zie mij aan in Hem. Als verloren roepen om genade. Als reddeloze, smeken om Christus. Dat is geloof. Geloof dat Gods welwillendheid zoekt en vindt in de belofte van Jezus. Door het geloof. En je bent een nieuw schepsel, een dankbaar schepsel, een God liefhebbend schepsel, een schepsel met vrede met God in je hart. Alle dingen zijn nieuw geworden. Vooral ook je dienst aan God, het is een liefdedienst geworden. Vanuit Christus.

6 Gods scheidslijn

Daarom staat er ook: de HEERE zag Abel en zijn offer aan. Maar Kain en zijn offer zag Hij niet aan. Eerst de persoon. En dat beslist. God kijkt niet naar de gave zelf allereerst. Om te denken: nou die is wel wat klein. Je stem die Psalmen zingt, is niet zo mooi, het bedrag dat je geeft is niet zoveel, en wat je doet in de kerk is niet zo veel als anderen en die en die. Dat kan zo bedriegen. Als je af zou gaan op wat je ziet. God ziet eerst het hart aan, de persoon. En wat gedaan werd uit liefde tot Jezus dat houdt zijn waarde en blijft eeuwig bestaan.

Ze zijn er nog: de Kains en de Abels. De Kains die indruk maken. De student die een baan als manager voor het kiezen heeft. De jongen die met sport altijd de uitblinker is. Het meisje dat altijd jongens om zich heen heeft. De ondernemer die zijn bedrijf nog weet te laten groeien, de

vrouw of moeder, die naast huis en gezin nog buitenshuis werkt en vrijwilligerswerk doet. De man of vrouw die gelukkig getrouwd heeft, mooi huis heeft, leuk gezin, allemaal in het spoor en altijd vitaal. De mensen er bovendien steken, in de schijnwerper komen. En die veel kunnen doen en geven. Maar sinds Genesis 3 is er de vreselijk mogelijkheid dat iemands doen en iemand hart uit elkaar liggen. Dat komt hier voor het eerst aan de orde en in beeld: buitenkant en binnenkant corresponderen niet met elkaar. Sindsdien het gebed: doorgrond mij en ken mijn hart. Ik lijk iets heel anders te doen, dan dat het echt is. En God ziet het hart aan: ziet God een Kains hart. Achter het vele of achter het weinige dat je geven kunt en gegeven hebt. Kains hart: vreemd aan bekering, aan de vreugde in God door Christus en de lust en liefde om naar al Zijn geboden te leven, vreemd aan het berouw over de zonde en die haten en vlieden. God zag Kain en zijn offer niet aan. We hopen volgende keer te zien: en nog houdt het daarmee voor God niet op. De HEERE gaat in een bewogen gesprek met Kain. Nog is er hoop, nog is het niet Gods laatste woord. Nog niet. Het kan er wel toe leiden en van komen. Dat God je nooit meer aanziet. In eeuwigheid niet en Zijn ogen afwend als je in de poel van vuur en sulfer bent.

En dan de Abels. De jongen die met sport nooit uitblinkt vanwege astma. Het meisje dat nooit door een jongen benaderd wordt. De jongere die maar geen baan kan vinden. De ondernemer die zijn bedrijf weer ziet ondergaan. De vrouw of moeder die zovaak rust moet houden en 'nee' moet zeggen, omdat het mentaal gewoon niet gaat. De man of vrouw, die er alleen voor staat, nooit getrouwd, gescheiden of weduwe, weduwnaar, altijd zorgen met de kinderen, voortdurend aan het dokteren. De Abels. Die zo weinig kunnen geven, veel minder dan ze zouden willen. Maar de HEERE zag Abel aan, en zijn offer.

Door dat geloof zegt Genesis 4 offert Abel van de eerstgeborenen van zijn schapen en van hun vet. Hij neemt niet zomaar wat lammetjes, maar de eerstgeborenen. En niet zomaar wat delen van die schapen, maar hun vet. Dat is het geloof door liefde werkende. Want de eerstgeborenen waren de besten ging met toen van uit. En bovendien: eerstgeborenen, je weet niet van te voren hoeveel lammetjes er zullen komen. Maar de eersten zijn voor de HEERE, dankoffer.

Het eerste. De eerste tijd van de dag, voor de Heere en Zijn dienst. Die tijd mag U hebben Heere. Het eerste van je zakgeld: 10 % misschien, dat is voor een goed doel. Het eerste: aan het begin van het jaar je giften bepalen voor de Heere en Zijn dienst. De eerste dag van de week, is voor de Heere en Zijn dienst. Als eerste dag: uitgerust, vitaal, geconcentreerd. Werkt zo het geloof door de liefde? Niet het laatste: de laatste minuten van de dag, als mij ogen bijna dichtvallen, het laatste van mijn zakgeld en

inkomen, als ik nog wat over houdt aan het eind, zal ik eens kijken. De laatste dag van de week: de zondag is het eigenlijk geworden: de laatste dag, de uitloop van de week, om uit te hijgen van de vorige 6 dagen. Zou geloof niet geven: het eerste?

En het vette. Ja dat klinkt ons niet zo goed in de oren. Denk om je cholesterol gehalte. Vetarm eten is gezond en je snijdt het vet er wel eens af als gezond wilt eten. Maar toen: vet was het beste, het lekkerste, het duurste. Leverde het meest op. Dat offert Abel de Heere! het beste van mijn leven: als ik jong ben, in de kracht van mijn leven: voor de Heere en Zijn gemeente en rijk. Het beste van de dag: de tijd dat ik me het fitste voel: voor de Heere en Zijn dienst. Toch niet het slechtste stukje: als ik later of straks met de vut ben, dan wil ik wel wat gaan doen in de kerk, en als ik vandaag wat tijd overhoud dan probeer ik wel wat te doen voor de kerk of de buurvrouw. Zou geloof niet willen geven het vette, het beste? Neem heel mijn leven laat het HEERE, toegewijd zijn aan uw eer.

De HEERE zag Abel en zijn offer aan. Omdat het door het geloof was. En nu is de kern van Hebreeën 11, dat geloof nut heeft. Nooit zonder nut is en blijft. Al kost het veel. Kijk maar wat het Noach heeft gekost, Abraham, Mozes, en zovelen. Wat het Abel heeft gekost. Zijn leven. En toch: het is niet zonder nut. Want God zag het aan. Dus Abel heeft dat geweten. En Kain heeft het ook gemerkt. Hoe dan? Allereerst op grond van Gods belofte: Hij neemt en ziet aan ieder die tot Hem komt. Die gelovig tot Hem komt ziet Hij aan. Heeft Hij en houdt Hij in het oog. Beschermend en bewakend. Maar vroeg of laat geeft de HEERE dat ook getuigenis. De Geest getuigt immers met onze geest. God gaf getuigenis. Door Zijn Geest, door Zijn Aangezicht. God is toch Vader van Zijn kinderen?! En vader laat toch wel eens wat merken, zeker aan jonge kinderen. Als jij je vader geholpen hebt in de tuin, of je hebt voor je vader de container aan straat gezet, dan geeft je vader je een aai over je bol, grote jongen. Tenminste, als je het van harte deed. Als je vader het eerst 5 keer vragen moest en dan zet je de container met een kwaad gezicht op de stoep, ik ben ook altijd de klos, dan doet je vader dat niet. Het kind dat Vader van harte dankt en dient, zou de hemelse Vader dan nooit eens laten merken dat het Hem behaagt? Zou Hij stuurser zijn dan aardse vaders? En als je de Heere niet van harte dient, dan merk je ook niks, dan verbergt God Zijn Aangezicht. Maar als je Hem van harte dient, zou Hij dan nooit een getuigenis geven? Zo'n getuigenis dat je zingt: Uw Aangezicht in gunst tot mij gewend schenkt mij verzadiging van vreugde en Gij hebt mij in het hart meer vreugd gegeven dan anderen die bij overvloed wellustig leven. En dat is toch het rijkste? Als je in je leven, in je armoede, in je beproeving, in je teleurstelling Gods vriend'lijk aangezicht mag opmerken. Dat is een stukje hemel op aarde. Dat kan in zijn huis, aan Zijn tafel, op je knien, onder het kruis, hoe zwaar het leven je ook valt

En dat had Kain niet. En nooit. Hij wist niet wat het was en kon er ook niet blij om zijn. Gods vriend'lijk Aangezicht: wat koop je daar nou voor? Geef me liever nog wat meer kilo opbrengst per hectare, meer succes, beter cijfers, mijn diploma, een nieuwe order, een baan. Abel had het wel. En alle Abels. Voor eeuwig. In de hemelen. Onder Gods vriend'lijk aangezicht. Eeuwig beschenen door Zijn vriend'lijk aangezicht. En dus eeuwige vreugde. En een eeuwig dankoffer.

Amen